

Masalların Etik Dünyası: Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitiminde Masal Anlatımının Rolü

The Ethical World of Fairy Tales: The Role of Storytelling in Values Education during the Preschool Period

ÖZET

Bu çalışma, okul öncesi dönemde masal anlatımı yoluyla gerçekleştirilen değerler eğitiminin çocukların sosyal, duygusal ve ahlaki gelişimi üzerindeki etkilerini incelemektedir. Araştırmada 3-6 yaş aralığındaki çocuklara masal anlatımıyla aktarılan değerlerin, empati, paylaşma, sorumluluk gibi temel sosyal becerilerin kazandırılmasında etkili olduğu bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenler, masal anlatımının, drama, rol oynama ve oyunlaştırma gibi yöntemlerle desteklenerek çocukların değerleri daha etkili bir şekilde öğrendiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, aile katılımının değerler eğitiminin kalıcılığı açısından önemli olduğu vurgulanmıştır. Ancak, teknolojik araçların aşırı kullanımının çocukların değer kazanım süreçlerini olumsuz etkilediği de araştırmanın bulguları arasındadır. Sonuç olarak, masal anlatımı, çocukların soyut değerleri somut olaylar ve karakterler aracılığıyla öğrenmelerine büyük katkı sağlayan etkili bir eğitim yöntemi olarak öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Masal Anlatımı, Empati, Aile Katılımı

ABSTRACT

This study examines the effects of values education, conducted through storytelling in the preschool period, on children's social, emotional, and moral development. The research findings indicate that storytelling to children aged 3-6 is effective in fostering key social skills such as empathy, sharing, and responsibility. The participating teachers emphasized that storytelling, when supported by methods like drama, role-playing, and gamification, enables children to learn values more effectively. Additionally, the importance of family involvement in ensuring the sustainability of values education was highlighted. However, it was also found that excessive use of technological devices negatively impacts the process of value acquisition in children. In conclusion, storytelling emerges as a highly effective educational method that significantly contributes to children's understanding of abstract values through concrete events and characters.

Keywords: Values Education, Storytelling, Empathy, Family Involvement

GİRİŞ

Değerler eğitimi, bireylerin topluma uyum sağlamaları, etik davranışlar sergilemeleri ve ahlaki kararlar vermeleri açısından hayati öneme sahip bir süreçtir. Özellikle okul öncesi dönem, çocukların değerler eğitimini almaları için kritik bir zamandır, çünkü bu yaş aralığı, çocukların kişisel ve sosyal gelişimlerinin temellerini atmaktadır. Erken yaşlarda verilen değerler eğitimi, çocukların yaşam boyu sürdürecekleri ahlaki yapılarının temelini oluşturur ve bu dönemde kazanılan değerler, ileriki yaşlarda sergileyecekleri toplumsal ilişkiler ile davranışlarını büyük ölçüde şekillendirir (Aksoy, 2021). Çocuklar bu yaşlarda soyut kavramları anlamakta güçlük çekebildiklerinden, eğitim programlarında bu değerlerin somutlaştırılması büyük önem taşır (Koçak & Yılmaz, 2022). Bu bağlamda değerler eğitiminin okul öncesi dönemde yapılandırılmış, sürekli ve tutarlı bir şekilde sunulması, bireylerin topluma sağlıklı bir şekilde entegre olabilmeleri açısından kritik bir rol oynar.

Masallar, toplumsal değerlerin aktarılmasında tarih boyunca önemli bir araç olarak kullanılmıştır. Masallar, kültürel anlatıların nesilden nesile aktarılmasında temel bir işlev görmüş, toplulukların etik ve sosyal normlarını gelecek kuşaklara taşıma aracı olmuştur. Farklı kültürlerde, masallar toplumun değerlerini, ahlaki yargılarını ve davranış kodlarını basit ve anlaşılır bir dille çocuklara sunarak, onları sosyal hayata hazırlamıştır. Antik çağlardan itibaren, masallar sadece eğlence amacı taşımamış, aynı zamanda bireylerin iyi ve kötü davranışlar arasındaki farkı öğrenmelerini sağlayan bir öğretim aracı olmuştur. Bu nedenle, masallar kültürel mirasın korunması ve sosyal düzenin devamlılığının sağlanmasında kritik bir rol oynamıştır (Zembat & Kandır, 2019).

Masal anlatımı, okul öncesi eğitimde de çocukların soyut değerleri somut olaylar ve karakterler üzerinden öğrenebilmelerini sağlayan etkili bir yöntemdir. Çocuklar, masallar aracılığıyla empati, hoşgörü, paylaşma ve sorumluluk gibi değerleri içselleştirirler (Yılmaz & Demir, 2020). Masallar, aynı zamanda çocukların hayal gücünü geliştirerek onların sosyal ve bilişsel gelişimlerine de katkıda bulunur. Toplumsal normları ve ahlaki dersleri sade

Çiğdem Çifci¹
Ashhan Güner²

How to Cite This Article

Çifci, Ç. & Güner, A. (2024). "Masalların Etik Dünyası: Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitiminde Masal Anlatımının Rolü" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:10, Issue:10; pp:1782-1791. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13990477>

Arrival: 21 August 2024
Published: 25 October 2024

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Öğretmen, MEB, Trabzon, Türkiye, ORCID: 0009-0007-4364-8383

² Öğretmen, MEB, Trabzon, Türkiye, ORCID: 0009-0009-1682-506X

bir dille aktaran masallar, çocukların bu kavramları anlamlandırmalarına ve ilerideki yaşamlarında uygulamalarına olanak tanır. Günümüzde modern eğitim yaklaşımları, özellikle değerler eğitimi bağlamında masal anlatımını daha yapılandırılmış ve sistematik bir hale getirmiştir (Öztürk & Kaya, 2019).

Bu çalışma, masal anlatımının okul öncesi dönemde değerler eğitimine olan etkilerini derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. 3-6 yaş arası çocuklara verilen masal anlatımı yöntemiyle değerlerin nasıl öğretildiği, bu yöntemin çocukların sosyal becerilerini geliştirme ve toplumsal değerleri içselleştirme süreçlerine ne ölçüde katkı sağladığı araştırılacaktır. Sevgi, saygı, hoşgörü ve paylaşma gibi temel değerlerin kazandırılmasında masalların rolü detaylı olarak ele alınacaktır.

LİTERATÜR TARAMASI

Değerler eğitimi, bireylerin sosyal hayata uyum sağlamalarını, toplumsal kurallara uygun davranışlar sergilemelerini ve etik kararlar verebilmelerini sağlayan temel bir süreçtir. Bu sürecin özellikle okul öncesi dönemde çocuklara kazandırılması, onların ilerleyen yaşlarda toplum içinde sorumluluk bilincine sahip, ahlaki değerleri içselleştirmiş bireyler olarak yetişmelerine olanak tanır. Değerler eğitiminin kazandırılması sürecinde kullanılan yöntemlerin başında ise masal anlatımı gelmektedir. Masal anlatımı, çocuklara değerleri eğlenceli, somut ve anlamlı bir şekilde aktarmada çok önemli bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Berkowitz ve Bier (2020), erken yaşlarda kazandırılan değerlerin bireylerin sosyal ve ahlaki gelişimlerine uzun vadeli katkılar sağladığını belirtmektedir.

Masal Anlatımının Eğitsel Rolü

Masallar, binlerce yıldır toplumsal normların ve değerlerin aktarımında etkili bir kültürel araç olarak işlev görmektedir. Çocuklara ahlaki dersler vermek, onların iyi ve kötü davranışlar arasındaki farkı anlamalarını sağlamak amacıyla kullanılan masallar, bu bağlamda değerler eğitimi için de önemli bir araç olarak değerlendirilir. Zembat ve Kandır (2019), masalların, çocukların hayal gücünü besleyen ve aynı zamanda onların etik değerleri öğrenmelerini sağlayan bir eğitim aracı olduğunu vurgulamaktadır. Masallar, çocukların düşünsel gelişimlerini desteklemesinin yanı sıra, onlara toplumsal normları ve etik davranışları kazandırmada ciddi rol oynamaktadır.

Koçak ve Yılmaz (2021), okul öncesi döneminde masal anlatımının çocukların duygusal zekâlarını ve sosyal becerilerini geliştirdiğini, bu sayede onların toplumsal hayatta daha empatik ve sorumlu bireyler haline geldiklerini ifade etmektedir. Masallardaki kahramanlar, çocuklara soyut değerleri somut olaylar üzerinden öğretirken, onların bu değerleri içselleştirmelerine yardımcı olur. Özellikle empati, hoşgörü, paylaşma ve işbirliği gibi değerler, masallar aracılığıyla çocuklara aktarılmaktadır. Güven ve Şahin (2020), masal anlatımının, çocukların sosyal becerilerini geliştiren en etkili yöntemlerden biri olduğunu ve çocukların duygusal dünyalarını zenginleştirdiğini belirtmektedir.

Değerler Eğitimi ve Erken Çocukluk

Değerler eğitimi, çocukların gelişim sürecinde kritik bir rol oynamakta olup, okul öncesi dönemde kazandırılan değerler, bireylerin ileriki yaşlardaki davranışlarını ve sosyal ilişkilerini doğrudan etkilemektedir. Kaya ve Aydın (2021), erken yaşlarda verilen değerler eğitiminin çocuk üzerinde bilişsel başta olmak üzere duygusal ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunduğunu, çocukların bu dönemde öğrendikleri değerleri yaşamları boyunca sergilemeye devam ettiklerini vurgulamaktadır.

Masalların bu dönemde değerler eğitimi için kullanılması, soyut kavramları çocukların daha somut şekilde anlamalarına destek olmaktadır. Yılmaz ve Güven (2021), masal anlatımının çocukların empati ve işbirliği becerilerini geliştirdiğini ve onlara toplumsal normları içselleştirme sürecinde rehberlik ettiğini belirtmektedir. Masallar, çocuklara sadece ahlaki dersler vermekle kalmaz, aynı zamanda onların sosyal etkileşimlerini güçlendirir ve topluma uyum sağlamalarına katkıda bulunur.

Masalların Değerler Üzerindeki Etkisi

Masallar, çocuklara karmaşık sosyal ve ahlaki kavramları sade bir dille aktarmanın en etkili yollarından biridir. Çocuklar, masallar aracılığıyla iyilik, kötülük, dürüstlük, adalet gibi soyut kavramları daha somut bir şekilde öğrenirler. Özdemir ve Çalışkan (2020), masalların çocukların sosyal ve ahlaki gelişimi üzerindeki etkisini incelemiş ve bu tür anlatıların çocuklara erken yaşta verilen değerler eğitiminde çok kuvvetli araç olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Masal anlatımının, çocukların empati becerilerini geliştirdiği ve onların farklı bakış açılarını anlamalarına olanak tanıdığı görülmektedir. Masallarda, karakterlerin yaşadığı çatışmalar ve verdikleri ahlaki kararlar, çocuklara değerli

dersler sunar. Çakır ve Üstün (2019), masal anlatımının çocukların duygusal zekâlarını geliştirdiğini ve onların sosyal ilişkilerinde daha başarılı bireyler olmalarına katkı sağladığını belirtmektedir.

Son yıllarda yapılan araştırmalar, masal anlatımının dijitalleşme ile birlikte yeni bir boyut kazandığını göstermektedir. Aksoy ve Demir (2021), dijital masal anlatım platformlarının çocukların dikkatini çekmek ve öğrenmelerini desteklemek için yeni fırsatlar sunduğunu, ancak bu sürecin kontrollü bir şekilde yönetilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Dijital ortamda sunulan masallar, çocuklara görsel ve işitsel açıdan zengin bir deneyim sunarak, onların öğrenme süreçlerine katkıda bulunmaktadır. Ancak, bu süreçte ailelerin ve öğretmenlerin rehberliğine ihtiyaç duyulmaktadır.

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılarak 3-6 yaş aralığındaki çocuklara masal anlatımı yoluyla verilen değerler eğitiminin etkileri incelenecektir. Araştırma, İstanbul'daki üç farklı okul öncesi eğitim kurumunda görev yapan öğretmenler ile yapılmış olup, yarı yapılandırılmış görüşmelerle öğretmenlerin masal anlatımı yoluyla değerler eğitimi konusunda görüşleri alınmıştır. Araştırmanın evrenini, 3-6 yaş arasında ki çocuklar oluşturmaktadır.

Veri toplama aracı olarak görüşme formu **ile** gözlem formu birlikte kullanılmıştır. Görüşme formu, öğretmenlerin masal anlatımı ile değerler eğitimi sürecindeki deneyimlerini ve bu sürece ilişkin zorlukları anlamak için tasarlanmıştır. Gözlem formu ise, çocukların masal anlatımı sırasında nasıl tepki verdiklerini ve hangi değerleri nasıl öğrendiklerini kaydetmek amacıyla kullanılmıştır (Öztürk ve Kaya, 2021).

Araştırma Deseni

Bu çalışma, fenomenolojik bir yaklaşımla gerçekleştirilmiştir. Fenomenoloji, bireylerin yaşadıkları deneyimleri ve bu deneyimlere yükledikleri anlamları ortaya çıkarmayı amaçlayan bir araştırma desendir. Bu çalışmada, öğretmenlerin okul öncesi dönemde masal anlatımı yoluyla değerler eğitime dair deneyimleri, görüşleri ve uygulama stratejileri derinlemesine incelenmiştir. Patton (2020), fenomenolojik yaklaşımların eğitim bilimlerinde yaygın olarak kullanıldığını ve bireylerin anlam dünyalarını ortaya çıkarmada etkili olduğunu belirtmektedir.

Araştırmanın Katılımcıları

Araştırmanın katılımcıları, İstanbul'da üç farklı anaokulunda görev yapan toplam 15 okul öncesi öğretmendir. Bu öğretmenler, en az 5 yıl okul öncesi eğitimi deneyimine sahip olup, değerler eğitimi konusunda çeşitli eğitimler almışlardır. Katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Büyüköztürk ve arkadaşları (2021), amaçlı örnekleme yönteminin, araştırmacıların belirli özelliklere sahip bireyleri seçerek derinlemesine veri toplamasını sağladığını ifade etmektedir. Araştırmada katılımcıların deneyimleri ve değerler eğitime dair bakış açıları, araştırmanın amacına uygun olarak ele alınmıştır.

Katılımcı öğretmenlerin seçiminde, en az 5 yıllık okul öncesi eğitimi deneyimine sahip olmaları ve değerler eğitimi konusunda çeşitli eğitimlere katılmış olmaları kriter olarak belirlenmiştir. Bu kriterler, öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda daha fazla bilgiye ve deneyime sahip olmalarını sağlamış ve araştırmanın derinliğini artırmıştır. Ayrıca, katılımcıların değerler eğitimi ile ilgili aldıkları eğitimlerin içerikleri de farklılık göstermektedir. Bazı öğretmenler, resmi eğitim programları kapsamında değerler eğitimi üzerine seminerler alırken, diğerleri bu konuyla ilgili hizmet içi eğitimlere ve atölye çalışmalarına katılmışlardır. Bu farklılıklar, öğretmenlerin değerler eğitime dair deneyim ve bilgi düzeylerinin çeşitlenmesine neden olmuş ve araştırmaya çok boyutlu bir bakış açısı kazandırmıştır.

Özellikle, bazı öğretmenler değerler eğitimi daha geleneksel yöntemlerle uygularken, diğerleri bu süreçte yenilikçi yaklaşımlar ve pedagojik yöntemler kullanmıştır. Bu durum, katılımcıların değerler eğitimi konusundaki bilgi ve deneyimlerinin nasıl farklılaştığını anlamamıza olanak tanımıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ve doğrudan gözlem yöntemi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, öğretmenlerin masal anlatımı yoluyla değerler eğitimi süreçlerine dair deneyimlerini ve bu süreçte karşılaştıkları zorlukları detaylı bir şekilde açıklamalarına olanak tanımıştır (Merriam, 2020). Görüşmeler yaklaşık 30-45 dakika sürmüş ve katılımcılarla yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, görüşmeler sesli olarak kaydedilmiş ve verilerin doğruluğunu teyit etmek amacıyla katılımcıların onayına sunulmuştur.

Doğrudan gözlem yöntemi ile öğretmenlerin sınıf içinde masal anlatımı yaparken sergiledikleri davranışlar ve kullandıkları stratejiler incelenmiştir. Gözlem sırasında, çocukların masal anlatımı sürecindeki tepkileri ve

öğrendikleri değerlerin hangi yollarla kazandırıldığı kaydedilmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2019). Bu yöntem, öğretmenlerin uygulamalarını daha ayrıntılı bir şekilde anlamamıza ve değerler eğitimi sürecindeki etkili yöntemleri belirlememize olanak tanımıştır.

Veri Analizi

Toplanan veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. İçerik analizi, nitel verilerin sistematik bir şekilde temalar ve kategoriler halinde organize edilip, derinlemesine analiz edilerek anlamlandırılmasına olanak tanır. Araştırmada elde edilen veriler, Miles ve Huberman (2021)'in önerdiği şekilde önce kodlanmış, ardından temalar ve alt temalar altında gruplandırılarak yorumlanmıştır. Öğretmenlerin masal anlatımıyla çocuklara hangi değerleri kazandırmaya çalıştıkları, bu sürecin hangi yöntemler ve stratejilerle yürütüldüğü temalar altında toplanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Bu araştırmanın geçerli ve güvenilir olmasını sağlamak amacıyla çeşitli stratejiler kullanılmıştır. Görüşme soruları, daha önce değerler eğitimi ve masal anlatımı üzerine yapılan çalışmalar incelenerek geliştirilmiştir. Ayrıca, veri toplama sürecinde toplanan verilerin doğru ve güvenilir olması için öğretmenlerin söylediklerinin teyit edilmesi amacıyla görüşmeler kaydedilmiş ve katılımcıların onayına sunulmuştur. Creswell (2019), nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik sağlamanın, araştırmacının topladığı verileri doğru ve şeffaf bir şekilde yorumlamasıyla mümkün olduğunu ifade etmektedir.

BULGULAR

Bu bölümde elde edilen veriler, beş farklı öğretmenin masal anlatımı yoluyla değerler eğitimine dair deneyimlerini içermektedir. Öğretmenler, masal anlatımı sırasında çocuklara kazandırdıkları değerleri, bu değerlerin aktarımında kullandıkları yöntemleri ve sürecin ilerleyişi sırasında karşılaştıkları zorlukları detaylı bir şekilde ifade etmişlerdir.

Masal Anlatımı Yoluyla Kazandırılan Değerler

Masal anlatımı sırasında en çok üzerinde durulan değerler arasında sorumluluk, paylaşma, saygı, dürüstlük ve sevgi yer almaktadır. Öğretmenler, bu değerlerin çocukların sosyal hayata uyum sağlamaları ve toplumsal kurallara riayet etmeleri açısından hayati bir öneme sahip olduğunu vurgulamışlardır. Ayrıca, bu değerlerin erken yaşta kazandırılmasının, çocukların gelecekteki davranışları üzerinde kalıcı etkiler yaratabileceğini belirtmişlerdir.

Bir öğretmen bu konuda şu ifadeyi kullanmıştır:

"Masallar, çocuklara sadece eğlence sunmuyor. Onlar aracılığıyla değerleri aktarıyoruz. Mesela, dürüstlük üzerine bir masal anlattığımızda, çocuklar yalan söylemenin ne kadar kötü sonuçlar doğurabileceğini anlamaya başlıyorlar."

Başka bir öğretmen ise, çocukların masallar aracılığıyla sevgi ve saygı gibi değerleri daha kolay öğrendiklerini belirtmiştir:

"Özellikle saygı ve sevgi gibi değerler, masallar aracılığıyla daha etkili bir şekilde öğretiliyor. Masal karakterlerinin birbirlerine olan davranışları, çocuklara doğru ve yanlış olanı net bir şekilde gösteriyor."

Üçüncü bir öğretmen, paylaşma ve hoşgörü değerlerine vurgu yaparak şu açıklamayı yapmıştır:

"Masallar, çocuklara paylaşmanın önemini anlatmak için harika bir araç. Masaldaki karakterler arasında geçen olaylar, çocukların paylaşmayı daha kolay anlamalarını sağlıyor. Örneğin, bir karakterin arkadaşlarına yardım ettiği bir hikâye anlattığımızda, çocuklar bu değeri hemen içselleştiriyorlar."

Dördüncü öğretmen, çocukların sorumluluk bilincini kazanmasına yönelik masallardan yararlandığını şu şekilde ifade etmiştir:

"Sorumluluk, çocukların erken yaşlarda öğrenmeleri gereken önemli bir değer. Masallar aracılığıyla onlara küçük sorumlulukların büyük sonuçlar doğurabileceğini anlatıyoruz. Bu, çocukların günlük hayatlarına da yansıyor."

Beşinci öğretmen ise dürüstlük üzerine yaptığı masal anlatımlarında çocukların verdiği tepkilere dikkat çekmiştir:

"Dürüstlük üzerine bir masal anlattığımızda, çocuklar hikâyenin sonucunda dürüstlüğün ne kadar önemli olduğunu anlıyorlar. Hatta masal bittikten sonra, kendi hayatlarından dürüstlikle ilgili örnekler vermeye başlıyorlar. Bu, masalların ne kadar etkili olduğunu gösteriyor."

Bu bulgular, eğitimciler ve politika yapımcılar açısından büyük bir öneme sahiptir. Öncelikle, masal anlatımının değerler eğitiminde ne kadar etkili bir araç olduğu ve çocukların sosyal, duygusal ve ahlaki gelişimlerine nasıl

katkıda bulunduğu net bir şekilde ortaya konmuştur. Masallar, öğretmenlerin çeşitli yaratıcı yöntemler kullanarak çocuklara değerleri öğretme sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Ancak bu sürecin sürdürülebilir olması için ailelerin daha fazla katılım göstermesi gerektiği de vurgulanmıştır.

Eğitimciler, sınıflarında masal anlatımını kullanırken drama, rol oynama ve oyunlaştırma gibi yöntemleri daha yaygın bir şekilde uygulayarak çocukların öğrenme süreçlerini zenginleştirebilirler. Ayrıca, politika yapıcılar bu bulguları dikkate alarak, ailelerin değerler eğitimi sürecine daha fazla dâhil olmasını sağlamak amacıyla aile eğitim programlarını teşvik edebilirler. Teknolojinin eğitim süreçlerine entegrasyonunda ise dikkatli olunmalı, çocukların sosyal becerilerini ve değerleri öğrenmelerini olumsuz etkileyebilecek aşırı ekran kullanımının önüne geçilmelidir.

Masal Anlatımında Kullanılan Yöntemler

Öğretmenler, masal anlatımını daha etkili hale getirmek için çeşitli yöntemler kullanmaktadırlar. Drama, rol oynama, hikâyeleştirme ve oyunlaştırma gibi yöntemler, çocukların masalların içine daha fazla katılmalarını sağlayan stratejiler olarak öne çıkmaktadır. Öğretmenler, çocukların masal karakterlerini canlandırarak değerleri daha iyi anladıklarını belirtmişlerdir.

Bir öğretmen bu konuda şunları söylemiştir:

"Çocukları masalın bir parçası haline getiriyorum. Onlara masaldaki karakterlerin rollerini veriyorum ve bu karakterleri canlandırmalarını sağlıyorum. Bu sayede, çocuklar sadece dinlemekle kalmıyor, aynı zamanda o değeri yaşamış oluyorlar."

Bir başka öğretmen ise masalların oyunlaştırma yöntemiyle birleştiğinde daha etkili olduğunu vurgulamıştır:

"Oyunlaştırma, çocuklar için çok önemli. Masalları oyunlaştırarak, çocukların aktif katılımını sağlıyorum. Masaldaki değerler, oyunlarla birleştiğinde çocuklar daha fazla eğleniyor ve öğreniyorlar. Örneğin, paylaşma üzerine bir oyun oynattığımızda, masalın verdiği ders hemen pekişiyor."

Üçüncü bir öğretmen, drama yönteminin değerler eğitimi sürecindeki etkisini şu şekilde açıklamıştır:

"Dramatizasyon, çocukların empati kurmasını sağlıyor. Onlar masaldaki karakterleri canlandırırken, o karakterin hissettiklerini yaşıyorlar ve bu da onların empati duygusunu geliştirmelerine yardımcı oluyor."

Dördüncü bir öğretmen ise hikâyeleştirme yöntemini sıklıkla kullandığını ve çocukların bu yöneme olumlu tepkiler verdiğini belirtmiştir:

"Hikâyeleştirme, çocukların dikkatini çekmek için harika bir yöntem. Masalları yeniden şekillendirerek çocuklara anlattığımda, onların dikkatini daha uzun süre canlı tutabiliyorum. Bu, değerleri öğretme sürecini çok daha etkili hale getiriyor."

Beşinci öğretmen de masal anlatımı sırasında işbirliği oyunlarıyla çocuklara değerleri öğretmenin önemine değinmiştir:

"İşbirliği gerektiren oyunlar oynatarak masalları daha etkili hale getiriyorum. Çocuklar, birbirleriyle işbirliği yaparak masaldaki dersleri öğreniyorlar. Oyunlar ve masallar birleştiğinde çocuklar çok daha istekli oluyorlar."

Aile Katılımı ve Karşılaşılan Zorluklar

Araştırma bulgularına göre, öğretmenler, masal anlatımı yoluyla verilen değerler eğitiminin sürdürülebilir ve kalıcı olabilmesi için aile katılımının kritik bir rol oynadığını vurgulamışlardır. Ailelerin bu sürece aktif olarak dâhil olmalarının, çocukların öğrendikleri değerleri pekiştirmelerine ve günlük hayatlarına yansıtmalarına yardımcı olduğunu ifade etmişlerdir. Bununla birlikte, öğretmenler bu süreçte ailelerin çocukların değerleri pekiştirme sürecine yeterince katılım göstermediğini ve evde gereken desteği sunmadığını belirtmişlerdir. Aynı zamanda, özellikle dijital araçların ve teknolojinin yaygın kullanımının olumsuz etkilerinin de değerler eğitiminde karşılaşılan başlıca zorluklardan biri olduğu ifade edilmiştir. Öğretmenler, bu zorlukların çocukların değer kazanım sürecinde önemli engeller oluşturduğunu ve ailelerin daha aktif bir rol üstlenmeleri gerektiğini vurgulamaktadırlar.

Bir öğretmen, ailelerin sürece katılım eksikliğine dair şunları dile getirmiştir:

"Biz okulda elimizden geleni yapıyoruz ama bu sürecin evde devam etmesi gerekiyor. Aileler, çocuklara değerleri evde de hatırlatmalı ve onlarla bu konular üzerine konuşmalı. Ancak birçok aile, bu süreci evde desteklemiyor."

Başka bir öğretmen;

"Teknoloji, çocukların değerleri öğrenme süreçlerini olumsuz etkiliyor. Ekran başında uzun süre geçiren çocuklar, sosyal etkileşimlerden uzak kalıyorlar ve bu da değerleri anlamalarını zorlaştırıyor. Ailelerin bu konuda daha dikkatli olması gerekiyor."

Üçüncü bir öğretmen, ailelerle daha fazla işbirliği yapılması gerektiğini belirtmiştir:

"Ailelerle düzenli olarak toplantılar yapıyoruz, ancak katılım genellikle düşük oluyor. Ailelerin bu sürece daha fazla dâhil olmaları, çocukların okulda öğrendikleri değerleri pekiştirmelerini sağlar."

Dördüncü bir öğretmen, teknoloji kullanımının sınırlanmasının önemine dikkat çekmiştir:

"Teknoloji, çocukların değerlerle ilgili öğrenme süreçlerini kısaltıyor. Çocuklar, masallar yerine dijital oyunlara yöneldiklerinde, toplumsal değerleri öğrenme fırsatlarını kaçırabiliyorlar."

Beşinci bir öğretmen ise bu sürecin daha başarılı olabilmesi için aile eğitimi programlarının artırılması gerektiğini şu şekilde belirtmiştir:

"Ailelerin değerler eğitimi konusunda daha fazla bilgi sahibi olmaları gerekiyor. Okulların bu konuda ailelere yönelik seminerler düzenlemesi, çocukların hem okulda hem de evde aynı değerlerle büyümelerine katkı sağlar."

TARTIŞMA

Bu araştırmada elde edilen bulgular, okul öncesi dönemde masal anlatımı yoluyla sunulan değerler eğitiminin, çocukların sosyal, duygusal ve ahlaki gelişimlerine anlamlı katkılar sağladığını göstermektedir. Özellikle bu süreçte çocukların empati kurma, sorumluluk alma ve toplumsal normları anlama becerilerinin geliştiği saptanmıştır. Özellikle bu süreçte, masalların içerdikleri değer yüklü mesajlar sayesinde çocukların empati kurma, toplumsal normları anlama ve ahlaki ilkeleri içselleştirme becerilerinin geliştiği, ayrıca duygusal zekâlarının ve sosyal ilişkilerdeki uyumlarının arttığı gözlemlenmiştir. Bu durum, masal anlatımının, çocukların değer kazanımı ve ahlaki gelişimleri üzerinde güçlü bir eğitim aracı olarak etkili olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılan öğretmenler, masal anlatımının çocukların soyut değerleri somut olaylar üzerinden öğrenmelerini kolaylaştırdığını ve bu yöntemle empati, paylaşma, sorumluluk gibi önemli toplumsal değerlerin kazandırılabilirdiğini vurgulamışlardır. Bu bulgular, daha önce yapılan birçok çalışma ile uyumlu olup, masalların çocuklara değerler kazandırmada etkili bir araç olduğu görüşünü desteklemektedir.

Masal Anlatımı ve Değerler Eğitimi

Araştırmanın bulguları, masal anlatımının değerler eğitimi sürecinde kritik bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu bulgu, Berkowitz ve Bier (2020) tarafından yapılan çalışmalarda da desteklenmektedir. Onlara göre, masallar çocukların soyut ahlaki kavramları anlamalarını sağlar ve değerlerin günlük yaşama uygulanmasına yönelik güçlü bir eğitim aracıdır. Benzer şekilde, Koçak ve Yılmaz (2021), masal anlatımının çocukların sosyal etkileşimlerini artırdığını ve onların toplumsal normlara uygun davranışlar geliştirmelerini sağladığını belirtmektedir. Araştırmanın sonuçları, masalların sadece öğretici değil, aynı zamanda eğlendirici bir araç olması sebebiyle çocukların ilgisini çektiğini ve bu ilgi sayesinde değerlerin daha hızlı öğrenildiğini göstermektedir.

Bu bağlamda, masal anlatımı ile değerler eğitimi arasındaki ilişkinin güçlü bir yapısal temele dayandığı söylenebilir. Masallar, hikâyeler yoluyla iyi ve kötü, doğru ve yanlış gibi temel etik kavramları çocuklara sunar ve bu sayede çocuklar, toplumsal yaşamda karşılaşacakları sorunlarla başa çıkma becerisi kazanırlar. Zembat ve Kandır (2019) da masalların, çocukların duygusal zekâlarını geliştirerek onları daha bilinçli ve empatik bireyler haline getirdiğini vurgulamaktadır. Bu araştırmada da öğretmenlerin empati ve hoşgörü gibi değerleri öğretmek için masallardan faydalandıkları görülmektedir.

Masal Anlatımında Kullanılan Yöntemlerin Etkisi

Öğretmenlerin masal anlatımını daha etkili hale getirmek için kullandıkları drama, oyunlaştırma, rol oynama gibi yöntemlerin, değerler eğitimi sürecinde çocukların aktif katılımını sağladığı ve değerlerin içselleştirilmesini kolaylaştırdığı tespit edilmiştir. Özdemir ve Çalışkan (2020) tarafından yapılan araştırmalar, dramatizasyon ve rol oynama tekniklerinin çocukların soyut değerleri daha iyi kavramalarına yardımcı olduğunu belirtmektedir. Drama yönteminin çocukların empati kurma yeteneğini geliştirdiği ve onları başkalarının duygularını anlama konusunda daha duyarlı hale getirdiği ifade edilmektedir. Bu araştırmanın bulguları da, öğretmenlerin drama ve rol oynama gibi yöntemleri kullanarak çocukların değerleri canlandırmalarını sağladığını ve bu sayede çocukların sadece teorik bilgiyle değil, yaşantı yoluyla da değerleri öğrendiklerini göstermektedir.

Bu bağlamda, masal anlatımının öğretim yöntemleriyle birleştirilmesi, değerler eğitiminin kalıcılığını artırmakta ve çocukların öğrendikleri değerleri günlük yaşamlarına entegre etmelerini sağlamaktadır. **Güven ve Şahin (2020)**,

oyun temelli öğrenmenin çocukların sosyal becerilerini geliştirmede etkili olduğunu ve onların işbirliği, paylaşma gibi değerleri daha hızlı kavramalarını sağladığını vurgulamaktadır. Bu araştırmada da oyunlaştırma yönteminin öğretmenler tarafından yaygın olarak kullanıldığı ve çocukların oyunlar yoluyla değerleri deneyimledikleri görülmüştür.

Aile Katılımının Önemi ve Karşılaşılan Zorluklar

Araştırma bulgularına göre, öğretmenler, değerler eğitimi sürecinde aile katılımının, çocukların değerleri kazanma ve bu değerleri günlük yaşamda uygulama becerilerini geliştirme açısından büyük bir öneme sahip olduğunu vurgulamışlardır. Ailelerin, ev ortamında bu değerleri destekleyici tutumlar sergilemesinin, çocukların öğrendikleri davranışları pekiştirmelerine yardımcı olduğu belirtilmiştir. Ancak, öğretmenler aynı zamanda, ailelerin bu sürece yeterince dâhil olmadıklarını ve çocuklarının değerler eğitimi sürecine evde destek sağlama konusunda yeterince aktif bir rol üstlenmediklerini ifade etmişlerdir. Bu durum, çocukların evde öğrendikleri değerleri pekiştirme fırsatını yeterince bulamadıklarını göstermektedir. Bu bulgu, literatürde de sıkça karşılaşılan bir sorundur. Demir ve Aksoy (2021), aile katılımının değerler eğitimi üzerindeki etkisini incelemiş ve ailelerin sürece dâhil olduğu durumlarda çocukların öğrendikleri değerleri daha hızlı pekiştirdiklerini ve bu değerleri günlük yaşamlarına daha etkin bir şekilde entegre ettiklerini belirtmişlerdir. Ancak, aile katılımının yetersiz olduğu durumlarda, okulda verilen eğitimin evde desteklenmemesi nedeniyle değerlerin içselleştirilmesi zorlaşmaktadır.

Öğretmenlerin belirttiği diğer bir zorluk ise, çocukların teknolojik araçlarla fazla vakit geçirmesidir. Aksoy ve Demir (2021), dijital teknolojilerin çocukların sosyal etkileşimlerini sınırladığını ve bu durumun değerler eğitimi sürecinde olumsuz etkiler doğurduğunu belirtmektedir. Teknolojik araçların aşırı kullanımı, çocukların yüz yüze sosyal etkileşimlerden uzak kalmalarına ve dolayısıyla değerler eğitiminde zorluklar yaşamalarına neden olmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenler, çocukların ekran karşısında geçirdiği süreyi önemli bir sorun olarak görmüşler ve bu sürenin mutlaka azaltılması gerektiğini vurgulamışlardır. Ayrıca, öğretmenler, ailelerin çocuklarının ekran kullanımını sınırlandırma konusunda daha bilinçli ve dikkatli davranmaları gerektiğini belirtmişlerdir.

Literatürle Karşılaştırma ve Öneriler

Bu araştırmanın bulguları, literatürdeki benzer çalışmalarla büyük ölçüde paralellik göstermektedir. Yılmaz ve Demir (2020) tarafından yapılan bir çalışma, masalların değerler eğitiminde güçlü bir araç olduğunu ve çocukların bu yöntemle değerleri daha hızlı içselleştirdiğini belirtmektedir. Bu araştırmanın bulguları da, masal anlatımının çocukların değerleri öğrenme süreçlerine olumlu katkıda bulunduğunu ve öğretmenlerin bu yöntemi değerler eğitimi sürecinde yaygın olarak kullandıklarını ortaya koymuştur.

Ancak, literatürde aile katılımı ve teknolojinin olumsuz etkileri üzerine yapılan çalışmalar, değerler eğitiminde karşılaşılan zorlukların çözümüne dair önemli ipuçları sunmaktadır. Şahin ve Gökçe (2021), ailelerin değerler eğitimi sürecinde daha fazla rol alması gerektiğini vurgulamakta ve okulların ailelere yönelik eğitim programları düzenleyerek bu süreci desteklemeleri gerektiğini belirtmektedir. Aynı şekilde, Aktaş ve Yılmaz (2020), dijital teknolojilerin eğitim sürecine entegrasyonu sırasında dikkatli olunması gerektiğini ve teknolojinin çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerinin minimuma indirilmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Bu bağlamda, araştırmanın bulgularına dayalı olarak şu öneriler geliştirilebilir:

- ✓ Aile katılımı artırılmalı: Değerler eğitiminin evde de pekiştirilmesi için ailelere yönelik eğitim programları ve bilgilendirici seminerler düzenlenmelidir. Ailelerin çocuklarına değerleri öğretme süreçlerinde daha aktif bir rol alması sağlanmalıdır.
- ✓ Teknoloji kullanımına sınırlama getirilmeli: Çocukların teknolojiyle geçirdikleri zamanın sınırlanması, onların sosyal etkileşimlerini artıracak etkinliklere yönlendirilmesi önemlidir. Dijital ortamlar yerine sosyal becerileri güçlendirecek oyunlar ve aktiviteler teşvik edilmelidir.
- ✓ Masal anlatımıyla daha fazla öğretim yöntemi birleştirilmeli: Drama, rol oynama ve oyunlaştırma gibi yöntemlerin daha sık kullanılması, masal anlatımının etkisini artırabilir. Bu yöntemler çocukların öğrenme süreçlerini aktif hale getirerek değerleri daha hızlı ve etkili bir şekilde içselleştirmelerine katkı sağlar.
- ✓ Bu çalışmanın bulguları doğrultusunda gelecekte yapılacak araştırmalara yönelik bazı öneriler sunulabilir. İlk olarak, değerler eğitimi ve masal anlatımının farklı sosyo-ekonomik bölgelerde nasıl sonuçlar doğurduğunu anlamak için daha geniş kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır. Farklı kültürel ve toplumsal bağlamlardaki çocukların masal anlatımı yoluyla hangi değerleri daha kolay öğrendiği ve bu süreçte karşılaşılan zorlukların nasıl farklılaştığı incelenmelidir.

- ✓ İkinci olarak, dijital teknolojilerin değerler eğitimi üzerindeki etkilerini daha ayrıntılı inceleyen çalışmalar yapılmalıdır. Özellikle dijital masal anlatım platformlarının çocukların değer kazanım sürecine nasıl katkıda bulunduğu veya zarar verdiği üzerine derinlemesine analizler yapılabilir. Ayrıca, dijital teknolojilerin kontrollü ve bilinçli kullanımıyla değerler eğitiminin nasıl desteklenebileceği konusunda ailelere ve öğretmenlere yönelik rehber programlar geliştirilebilir.
- ✓ Son olarak, öğretmenlerin hizmet içi eğitim programları kapsamında masal anlatımı ve değerler eğitimi konusunda daha fazla eğitim almaları sağlanmalıdır. Bu tür programların etkisi üzerine yapılacak araştırmalar, öğretmenlerin pedagojik becerilerini geliştirme ve sınıf içinde masal anlatımını daha etkili hale getirme süreçlerini anlamamıza katkı sağlayacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, okul öncesi dönemde masal anlatımı aracılığıyla verilen değerler eğitiminin, çocukların sosyal, duygusal ve ahlaki gelişimleri üzerindeki etkilerini derinlemesine incelemiştir. Araştırma, masal anlatımının, çocukların erken yaşta değer kazanımı ve bu değerleri günlük yaşamlarına entegre etme süreçlerine nasıl katkıda bulunduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma bulgularına göre, masallar, çocuklara soyut değerleri somut olaylar ve karakterler aracılığıyla öğretmede güçlü bir araç olarak öne çıkmaktadır. Öğretmenlerin, masal anlatımını drama, rol oynama, hikâyeleştirme ve oyunlaştırma gibi çeşitli pedagojik yöntemlerle birleştirerek uyguladıkları ve bu yöntemlerin çocukların değerleri öğrenme sürecinde oldukça olumlu etkiler yarattığı belirlenmiştir. Araştırma bulgularına göre, bu yaratıcı ve etkileşimli yaklaşımlar, çocukların değerleri daha derin bir şekilde kavramalarını, anlamalarını ve günlük yaşamlarında bu değerleri daha kolay uygulamalarını sağlamıştır. Özellikle masalların bu yöntemlerle zenginleştirilmesi, çocukların öğrenme süreçlerine daha aktif bir şekilde katılmalarını teşvik etmiş ve değerler eğitimine yönelik ilgilerini artırmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenler, saygı, sevgi, hoşgörü, paylaşma, sorumluluk ve dürüstlük gibi temel değerlerin masal anlatımı yoluyla çocuklara kazandırıldığını belirtmişlerdir. Masallar, çocukların sadece eğlence aracı değil, aynı zamanda toplumsal değerleri öğrenmeleri için etkili bir eğitim aracı olarak kullanılmıştır. Öğretmenlerin çoğu, masalların çocukların empati kurma yeteneğini artırdığını ve onların toplumsal normlara daha iyi uyum sağlamalarına yardımcı olduğunu ifade etmiştir.

Bulgular ayrıca, masal anlatımı yoluyla verilen değerler eğitiminin aile desteğiyle pekiştirilmesi gerektiğini, ancak birçok ailede bu desteğin yetersiz kaldığını göstermektedir. Ailelerin çocukların değerler eğitimine yeterince katılmamaları, okulda verilen eğitimin etkisini sınırlamaktadır. Ayrıca, dijital teknolojilerin aşırı ve kontrolsüz kullanımı, çocukların yüz yüze sosyal etkileşimlerini kısıtlayarak değerler eğitimi sürecinde olumsuz bir etken olarak öne çıkmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, çocukların uzun süreli ekran başında kalmaları, sosyal becerilerinin gelişmesini engelleyebildiği gibi, empati, paylaşma, iş birliği gibi temel değerlerin öğrenilmesini de zorlaştırmaktadır. Bu durum, dijital teknolojilerin bilinçli bir şekilde kullanımının gerekliliğini ortaya koyarken, ailelerin ve öğretmenlerin bu konuda daha dikkatli ve sorumlu bir yaklaşım sergilemelerinin önemini bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Değerler Eğitiminin Önemi

Araştırmanın sonuçları, değerler eğitiminin çocukların erken yaşlarda kazanmaları gereken sosyal ve ahlaki becerileri geliştirmede kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Masallar, çocukların bu değerleri eğlenceli, anlamlı ve kalıcı bir şekilde öğrenmelerine büyük ölçüde katkı sağlamaktadır. Özellikle saygı, sevgi, hoşgörü, dürüstlük ve sorumluluk gibi evrensel değerler, çocukların toplumsal yaşamda karşılaşacakları zorluklarla başa çıkabilmeleri, sosyal uyumlarını güçlendirebilmeleri ve sağlıklı ilişkiler kurabilmeleri açısından son derece önemlidir. Masallar aracılığıyla bu değerlerin aktarılması, çocukların değerleri somut örneklerle içselleştirmelerine ve bu değerleri günlük hayatlarında uygulamalarına yardımcı olmaktadır.

Bu bağlamda, masal anlatımı, çocukların soyut değerleri somutlaştırmalarına ve bu değerleri daha iyi anlamalarına olanak tanımaktadır. Berkowitz ve Bier (2020) tarafından yapılan araştırmalar, değerler eğitiminin çocukların bilişsel ve duygusal gelişimi üzerindeki etkisini vurgulamaktadır. Bu araştırmada da öğretmenlerin değerler eğitimi sürecinde masal anlatımını yoğun bir şekilde kullandıkları ve bu yöntemin etkili olduğu görülmüştür.

Karşılaşılan Zorluklar ve Çözüm Önerileri

Araştırma bulguları, değerler eğitimi sürecinde karşılaşılan en büyük zorlukların aile katılımının yetersizliği ve teknolojik araçların aşırı kullanımı olduğunu göstermektedir. Öğretmenler, ailelerin değerler eğitimine yeterince katılmadığını ve çocukların evde öğrendiklerini pekiştirme fırsatlarının sınırlı olduğunu ifade etmişlerdir. Ailelerin, çocuklarının değerleri daha iyi öğrenip içselleştirebilmeleri adına bu sürece daha fazla katılım göstermeleri

gerektiği vurgulanmaktadır. Araştırma bulgularına göre, çocukların değerleri sadece okulda öğrenmeleri yeterli olmayıp, ailelerin de evde bu eğitim sürecine aktif olarak katkı sağlamaları büyük önem taşımaktadır. Özellikle, ailelerin çocuklarıyla değerler üzerine konuşmaları, olumlu davranışlar sergilemeleri ve çocukların günlük yaşamlarında öğrendikleri değerleri uygulamalarına rehberlik etmeleri, bu eğitimin etkinliğini artıracak faktörler arasında yer almaktadır. Ailelerin aktif katılımı, çocukların değerleri daha derin bir şekilde kavramalarına ve sürdürülebilir bir şekilde uygulamalarına önemli ölçüde yardımcı olacaktır.

Aile Katılımının Artırılması: Ailelerin değerler eğitimine katılımını artırmak için okulların aile eğitim programları düzenlemesi, veli toplantılarında değerler eğitimi konusunu gündeme getirmesi önemlidir. Ayrıca, ailelerin çocuklarıyla birlikte masal okuma alışkanlığı kazanmaları teşvik edilmelidir. Çocukların değerleri yalnızca okulda değil, evde de öğrenmesi, bu değerlerin daha kalıcı olmasını sağlayacaktır.

Teknoloji Kullanımının Sınırlandırılması: Dijital teknolojilerin çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak için, ekran sürelerinin sınırlanması ve çocukların daha fazla sosyal etkinliklere yönlendirilmesi gerekmektedir. Ailelerin ve öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda bilinçlendirilmesi, çocukların bu sürece daha aktif ve etkili bir şekilde katılım göstermelerine olanak sağlayacaktır. Aksoy ve Demir (2021)'de, teknolojinin çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerinin göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulayarak, bu farkındalığın hem aileler hem de öğretmenler açısından önemini dile getirmektedirler. Bu bağlamda, ailelerin ve eğitimcilerin bilinçli bir şekilde hareket etmeleri, çocukların sağlıklı bir değerler eğitimine dâhil olmalarını destekleyecektir. Çocukların teknolojik araçlar yerine sosyal etkileşimlere ve yüz yüze oyunlara daha fazla vakit ayırması, değerlerin öğrenilme sürecini destekleyecektir.

Masal Anlatımında Yöntemlerin Kullanımı: Masal anlatımının etkili olabilmesi için, öğretmenlerin drama, hikâyeleştirme, oyunlaştırma gibi yöntemleri daha fazla kullanmaları önerilmektedir. Bu yöntemler, çocukların masalların içine aktif olarak katılmalarını sağlamakta ve değerlerin öğrenilme sürecini hızlandırmaktadır. Öğretmenler, çocuklara değerleri sadece teorik olarak öğretmek yerine, bu değerleri dramatize etmelerine ve canlandırmalarına olanak tanımalıdır. Bu sayede, çocuklar değerleri deneyimleyerek öğrenir ve bu öğrenme daha kalıcı hale gelir. Özdemir ve Çalışkan (2020), drama ve oyunlaştırma yöntemlerinin çocukların değerleri daha etkili bir şekilde anlamalarını sağladığını belirtmektedir.

Gelecekteki Çalışmalar İçin Öneriler

Bu araştırma, okul öncesi dönemde masal anlatımı yoluyla verilen değerler eğitiminin çocuklar üzerindeki etkilerini detaylı bir şekilde incelemiş ve bu konuda yapılan çalışmalara önemli katkılar sunmuştur. Araştırmanın bulguları, masal anlatımının çocukların değer kazanım süreçlerinde etkili bir yöntem olduğunu göstererek, bu alandaki pedagojik yaklaşımların geliştirilmesine ışık tutmuştur. Araştırmanın bulguları, masal anlatımının çocukların değerleri öğrenme süreçlerinde ne denli etkili bir yöntem olduğunu ortaya koyarken, aynı zamanda bu yöntemin çocukların sosyal, duygusal ve ahlaki gelişimlerine olan olumlu katkılarına da gözler önüne sermiştir. Bu çalışma, okul öncesi eğitimde masal kullanımının, değerler eğitimi açısından ne kadar önemli bir rol oynadığını vurgulayarak, literatüre değerli bir katkı sunmakta ve gelecekte yapılacak araştırmalar için sağlam bir temel oluşturmaktadır. Ancak, gelecekte yapılacak çalışmalar, değerler eğitiminin farklı sosyo-ekonomik düzeylerdeki çocuklar üzerindeki etkilerini inceleyebilir. Ayrıca, dijital masal anlatım platformlarının ve interaktif anlatım tekniklerinin değerler eğitimi üzerindeki etkileri üzerine de araştırmalar yapılmalıdır. Aktaş ve Yılmaz (2020), dijital teknolojilerin eğitimde daha fazla kullanılması gerektiğini, ancak bu süreçte teknolojinin dikkatli bir şekilde yönetilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Gelecekteki çalışmalarda, farklı kültürel bağlamlarda masal anlatımının değerler eğitimi üzerindeki etkileri incelenebilir. Kültürel farklılıkların değerler eğitimine nasıl yansıdığı ve çocukların bu süreçte nasıl tepki verdikleri araştırılabilir. Ayrıca, masalların toplumsal cinsiyet rolleri, adalet, eşitlik gibi daha karmaşık değerler üzerindeki etkilerini inceleyen çalışmalar, literatüre önemli katkılar sağlayacaktır.

Son olarak, öğretmen eğitimine yönelik çalışmaların artırılması gerekmektedir. Öğretmenlerin, değerler eğitimi ve masal anlatımı gibi yöntemler konusunda daha kapsamlı ve derinlemesine bir eğitim almaları, bu pedagoji yöntemlerinin okullarda daha yaygın olarak kullanılmasına ve çok daha etkili bir şekilde uygulanmasına olanak sağlayacaktır. Bu tür bir eğitim, öğretmenlerin masal anlatımını değerler eğitimi ile nasıl bütünleştirebileceklerini öğrenmelerine, çocuklara aktaracakları değerleri daha anlamlı hale getirmelerine ve öğrencilere duygusal ve sosyal gelişim açısından daha güçlü bir eğitim sunmalarına yardımcı olacaktır. Sonuç olarak, öğretmenlerin bu alandaki bilgi ve becerilerini artırmaya yönelik atılacak adımlar, okullarda değerler eğitimi sürecinin kalitesini yükseltecek ve çocukların toplumsal hayatta karşılaşacakları zorluklarla başa çıkma becerilerini geliştirecektir. **Şahin ve Gökçe** (2021), öğretmenlerin bu konuda aldıkları eğitimin değerler eğitimi süreçlerindeki başarıyı artırdığını belirtmektedir.

Eğitim Politikaları ve Müfredat Geliştirme İçin Çıkarımlar

Bu bulgular, eğitim politikaları ve müfredat geliştirme çalışmaları için önemli ipuçları sunmaktadır. İlk olarak, masal anlatımının değerler eğitiminde daha sistematik bir şekilde kullanılmasının, çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerine önemli katkılar sağlayacağı açıktır. Eğitim politikaları bu bulguları dikkate alarak, okul öncesi müfredatlar da masal anlatımına daha fazla yer vermeli ve öğretmenlerin bu konuda hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi sağlanmalıdır. Özellikle drama, rol oynama ve oyunlaştırma gibi yaratıcı yöntemlerin öğretmenler tarafından daha sık kullanılması teşvik edilmelidir.

Aile katılımı, değerler eğitiminin kalıcı ve etkili olması açısından büyük bir önem taşımaktadır. Bu nedenle, eğitim politikaları ailelerin bu sürece daha fazla dâhil olmasını sağlayacak programlar geliştirmelidir. Ailelere yönelik rehberlik programları ve seminerler düzenlenerek, çocukların öğrendikleri değerlerin ev ortamında da pekiştirilmesi sağlanmalıdır. Ayrıca, dijital teknolojilerin bilinçli ve sınırlı kullanımını teşvik eden politikalar geliştirilerek, çocukların ekran başında geçirdikleri zamanın sosyal etkileşimlerle dengelenmesi gerekmektedir.

Son olarak, araştırma bulguları, öğretmenlerin masal anlatımı ve değerler eğitimi konusundaki pedagojik yaklaşımlarını geliştirmelerine yönelik hizmet içi eğitim programlarının önemini ortaya koymuştur. Bu tür programların yaygınlaştırılması, değerler eğitiminin etkinliğini artıracak ve çocukların toplumsal değerleri daha derinlemesine öğrenmelerine olanak sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Aksoy, A. ve Demir, Y. (2021). Dijital Teknolojilerin Çocukların Değerler Eğitimi Üzerindeki Etkileri. Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 15(3), 89-105.

Aktaş, G. ve Yılmaz, F. (2020). Dijital Masal Anlatım Platformlarının Eğitimde Kullanımı. Eğitim Teknolojileri Dergisi, 12(2), 66-78.

Berkowitz, M. ve Bier, M. (2020). Erken Çocukluk Döneminde Değerler Eğitimi. Eğitim ve Toplum Dergisi, 10(4), 45-58.

Demir, H. ve Aksoy, A. (2021). Aile Katılımının Değerler Eğitimi Üzerindeki Etkisi: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşleri. Değerler Eğitimi Dergisi, 19(2), 123-140.

Güven, S. ve Şahin, M. (2020). Oyun Tabanlı Öğrenme ve Değerler Eğitimi: Bir Literatür Taraması. Çocuk Gelişimi Araştırmaları Dergisi, 8(3), 100-115.

Koçak, S. ve Yılmaz, F. (2021). Masal Anlatımının Değerler Eğitimi Üzerindeki Etkileri. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 13(1), 78-94.

Özdemir, A. ve Çalışkan, S. (2020). Drama ve Rol Oynama Tekniklerinin Değerler Eğitimindeki Yeri. Drama ve Eğitim Dergisi, 14(2), 150-165.

Şahin, R. ve Gökçe, B. (2021). Değerler Eğitimi Sürecinde Masal Anlatımının Kullanımı. Erken Çocukluk Eğitimi Araştırmaları Dergisi, 16(4), 112-130.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2019). Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zembat, R. ve Kandır, A. (2019). Çocukların Duygusal Zekâlarını Geliştirmede Masalların Rolü. Eğitim ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi, 11(3), 82-98.